

Julkaistu Lapin Kansan Alakerta-palstalla Metsästä puhetta -sarjassa 28.2.2019

Jussi Kumpula

Puuta riittää uusiin investointeihin

Metsäsektorille odotetaan merkittäviä lisäinvestointeja ja puun käytön monipuolistamista. Avohakkuut halutaan kuitenkin kieltää ja perusteluksi käyvät vaihtelevasti ilmastonmuutos, monimuotoisuus, maisema tai mustikkasato.

Suomessa on käyty vilkasta keskustelua sopivasta hakkuutasosta. Useimmilta on unohtunut tosiasia, että metsänomistaja ja puuta ostava teollisuus päättävät puukaupan tason. Valtio voi suoraan päättää omien metsiensä käytöstä, mutta sen vaikutus on kokonaisuuden kannalta vähäinen, koska Metsähallituksen osuus kotimaan puukaupasta on alle 10 prosenttia. Sillä olisi kuitenkin suuri aluepoliittinen vaikutus, koska valtion metsät keskittyvät Pohjois- ja Itä-Suomeen.

Metsäpolitiikalla voidaan ohjata hakkuutasoa haluttuun suuntaan, mutta ongelmattomasti se ei olisi. Normiohjaus tarkoittaisi käytännössä metsälain avaamista. Metsien käytön rajoittaminen lain avulla tarkoittaisi täyskäännöstä viime vuosien kehitykseen, jossa valinnanvapautta on lisätty. Metsien käyttöä voidaan ohjata myös taloudellisesti. Äkilliset muutokset vaikka puun myyntiverotuksessa aiheuttavat vaikeasti ennakoitavia häiriöitä puumarkkinoilla.

Metsät ovat nyt puustoisempia ja paremmassa kasvukunnossa kuin aikaisemmin. 1900-luvun alussa puuta oli vain puolet nykymäärästä, vaikka metsien peitteellisyys oli kattavampi. Muutos metsien käsittelyssä tapahtui 1940-60 -luvuilla, jolloin siirryttiin poimintahakkuista metsien uudistamisen myötä tasaikäisten metsien kasvatukseen. Lähivuosina metsävarat runsastuvat edelleen ja metsien kasvuvauhti on kiihtyvää.

Metsät ovat Suomessa vajaakäytössä. On arvioitu, että 2020-luvulla kestäviä hakkuumahdollisuuksia jää hyödyntämättä lähes neljännes, jos uusia investointeja puuta jalostavaan teollisuuteen ei toteudu. Harvennuspuun kysyntä on tarjontaan nähden vähäistä varsinkin Pohjois-Suomessa, joka on jäänyt raaka-ainereserviksi.

Kaavaillut investoinnit lisäävät kuitupuun kysyntää nuorista harvennusmetsistä, joiden hoitaminen parantaa myös virkistyskäytön ja porotalouden edellytyksiä. Hakkuita on varaa lisätä

Pohjois-Suomessa lähivuosina noin 10 miljoonaa kuutiota, mutta muista kuin puuntuotannollisista syistä nousu tulee jäämään pienemmäksi.

Hakkuumäärän lisäämistavoitteesta on vedetty yksioikoisesti johtopäätös, että avohakkuupinta-ala lisääntyisi samassa suhteessa. Totuus on toisenlainen. Esimerkiksi vuodesta 1970 vuoteen 2017 hakkuumäärä nousi 60 prosenttia, vaikka uudistushakkuupinta-ala väheni kuudesosalla. Selitys on yksinkertainen: tänä päivänä uudistushakkuukypsässä metsässä on puolitoista kertaa enemmän puustoa hehtaaria kohden kuin 70-luvulla, jolloin samalta pinta-alalta saadaan aiempaa enemmän puuta.

Avohakkuu on yleisesti käytössä pohjoisella havumetsävyöhykkeellä. Avohakkuut jäljittelevät luonnon dynamiikkaa, jossa puusto uudistuu luonnontilassa valo-olosuhteita muuttavien katastrofien, kuten metsäpalojen jälkeen.

Jatkuvapeitteinen metsätalous on joillakin kohteilla varteenotettava vaihtoehto jaksolliselle metsänkäsittelylle. Erityisesti se soveltuu kohteille, joissa peitteisyyden ylläpitäminen on tärkeää metsän muiden käyttömuotojen vuoksi tai kohteille, joissa valmiita taimia on jo olemassa. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi Lapin karut männiköt, matkailu- ja retkeilyalueiden metsät sekä osa turvemaista.

Luonnonvarakeskuksen tutkimusten perusteella näyttää siltä, että kuusikoiden kasvu ja samalla hiilensidonta jää jatkuvassa kasvatuksessa 25 prosenttia pienemmäksi tasaikäiskasvatukseen verrattuna. Männiköiden ja sekametsien osalta tutkimustuloksia ei ole vielä saatavilla ja sama koskee tilanteita, joissa tasaikäisrakenne halutaan muuttaa eri-ikäisrakenteeksi.

Metsänkäsittelyyn liittyvässä keskustelussa on nähtävissä tarpeetonta vastakkainasettelua jaksollisen ja jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn välille. Molempia menetelmiä tarvitaan ja vuonna 2014 uudistunut metsälaki mahdollistaa sen, että metsänomistaja voi valita kasvupaikalle sopivimman menetelmän. Tärkeintä on, että käytetty menetelmä mahdollistaa sekä uuden puuston syntymiseen että sen kasvattamisen niin yksityismailla kuin valtion maillakin.

Kirjoittaja on Metsähallitus Metsätalous Oy:n toimitusjohtaja

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

